

ЕПІЗООТОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ЗАХВОРЮВАНЬ КОНЕЙ, ЗУМОВЛЕНІ ГЕРПЕСВІРУСОМ ПЕРШОГО ТИПУ

*Галатюк О.Є., д. вет. н., професор
Бегас В.Л., к. вет. н., доцент*

Постановка проблеми. За даними Департаменту тваринництва Мінагрополітики та продовольства України загальна чисельність коней характеризується динамікою зниження. Так, у 2014 році поголів'я зменшилось порівняно з 2011 із 684,3 до 443,4 тисячі голів. Зниження кількості голів відбувається в результаті недоотримання лошат, унаслідок абортів та смертності їх у перші дні життя, що зумовлюється герпесвірусною інфекцією коней 1 типу [2].

Аналіз останніх досліджень. Для збудника герпесвірусної інфекції коней першого типу характерна багаторічна циркуляція на одному і тому ж поголів'ї, яка підтримується, дякуючи тривалій персистенції в організмі і зараженню тварин різного віку. Інфекція в раніше благополучних господарствах приймає форму гострого масового спалаху, протягом якого інфікується все поголів'я. Асимптоматичний рівень хвороби дуже високий, так як 60% коней, що одужують від респіраторної інфекції герпесвірусу коней першого та четвертого типу, лишаються вірусоносіями – джерелом збудника інфекції для сприйнятливих коней. Стимулами для реактивації герпесвіруса можуть бути хірургічне втручання, відлучка від матері, незадовільні умови утримання та годівлі [1, 3, 4, 5].

Мета, об'єкт та методика досліджень. Ми вивчили особливості динаміки титрів специфічних антитіл до герпесвірусу коней першого типу у різновікових групах коней української верхової породи в кінній частині НВП «Райз-Максимко» та інших кінних господарствах. Були проведені клінічні дослідження та епізоотологічний аналіз.

Результати досліджень. Якщо в товарних господарствах на сьогоднішній день герпесвірусна інфекція першого типу не представляє проблеми, то в племінних на розвиток інфекційного і епізоотичного процесу, зумовленого герпесвірусом першого типу, суттєво впливають умови утримання, технологія вирощування, стан годівлі, виконання ветеринарно-санітарних і профілактичних заходів. Проведенні дослідження в РЗГА показали, що серопозитивність кобил протягом року змінюється динамічно і в грудні становила 10, березні 20, червні 56, жовтні 45%. Аналогічна закономірність зростання серопозитивності в літній період і зменшення в осінній відмічається у жеребців-плідників, жеребців 4–5 років, молодняку 2–3 роки. Одержані дані свідчать, що епізоотичний процес при герпесвірусній інфекції першого типу розвивається динамічно і зумовлений технологією відтворення поголів'я на кінних заводах, оскільки у січні - квітні проходить масова вижеребка, а в лютому-червні масова кампанія парування, які сприяють контакту і перезараженню тварин. З липня по грудень серед статевозрілих коней відбувається спад напруженості епізоотичного процесу, зумовленого герпесвірусом першого типу. Аналіз динаміки респіраторних захворювань лошат протягом трьох років на одному з кінних заводів показує, що в період квітень-червень відмічається пік респіраторних захворювань. Даний кінний завод для профілактики герпесвірусної інфекції першого типу вакцин не використовує. Тому масові респіраторні хвороби у молодняку відмічаються кожен рік.

В цей період високі титри (1:256 – 1:2048) вірусспецифічних антитіл до герпесвірусної інфекції першого типу були виявлені у жеребців-плідників і низькі у лошат, підозрілих у захворюванні і клінічно хворих (1:16 – 1:64). При дослідженні клінічно здорових конематок титри були в межах 1:32 – 1:128, тоді як у їх лошат 1:512, що свідчить про активну імунологічну реакцію організму лошат на герпесвірус першого типу. В цей період у молодих кобил віком 3–5 років відмічали спорадичні аборти на 8–11 місяцях жеребності. Загострення вірусної інфекції не відмічалось до прояву абортів. Аборти у кобил проходили раптово, в попередні дні і в день абортів у кобил були відсутні будь-які ознаки хвороби.

В осінній період на даному кінному заводі лошата 6–8 місячного віку масово хворіють на кератокон'юнктивіт. Титри антитіл до герпесвірусу першого типу в цей період в РЗГА становили 1:256 – 1:1024, що свідчить про активну циркуляцію вірусу в організмі. Хвороба у конематок проявляється на 8,5 – 10 місяцях жеребності абортами.

Висновки:

1. Прояв герпесвірусної інфекції першого типу в коней характеризується певною стадійністю, з наростанням захворюваності з березня по червень і з подальшим її зниженням.
2. У кобил віком 3–5 років відмічаються спорадичні аборти на 8–11 місяцях жеребності унаслідок загострення герпесвірусної інфекції першого типу.
3. В осінній період у лошат 6–8 місячного віку масово проявляється кератокон'юнктивіт як прояв герпесвірусної інфекції першого типу.

Використанні джерела інформації

1. Андросик Н. Н., Финогенов А. Ю. Инфекционные болезни лошадей. – Техноперспектива, 2009. – С. 258.
2. Белендик І. В. Лабораторна діагностика абортів у кобил, викликаних вірусом EHV-1: автореф. дис. ... канд. вет. наук: спец. 16.00.03 «Ветеринарна мікробіологія, епізоотологія, інфекційні хвороби та імунологія» / І. В. Белендик. – К., 2014. – 21 с.

3. Ринопневмония лошадей [Электрон. ресурс]. – Спосіб доступу: URL: <http://zooresurs.ru/horse/horse-zb/296-rinopnevmoniya.html>

4. Синицин В. А. Лабораторна діагностика хвороб коней / В. А. Синицин, М. В. Пекний, В. А. Євтушенко, Р. О. Карпалюк, І. В. Синицина // Ветеринарна біотехнологія: Бюлетень. – Ніжин, 2013. – Вип. 22. – С. 549–552.

5. Юров К.П. Инфекционные и паразитарные болезни лошадей / К. П. Юров, В. Т. Заблоцкий, Н. Е. Косминков. – М.: Зоомедлит, – 2010.–256 с.